

Kleine Meemakingen
en
Grote Gebeurtenissen

Kleine Meemakingen
en
Grote Gebeurtenissen

H.J.F. de Jong

Schrijver: H.J.F. de Jong
Coverontwerp: HJFJ
ISBN: 9789464486643
© H.J.F. de Jong

'Ik heb het nog nooit aan iemand verteld. Ze zouden me niet geloven, denken dat ik alles zelf verzonnen had.'
'Een sprookje!'
'Nee, geen sprookje, het is echt gebeurd.'

*

‘Waar was het ook alweer?’

‘Düsseldorf.’

En toen was het weer stil.

Lucas had zijn vader voorgesteld om samen naar de erebegraafplaats te gaan waar de broers waren herbegraven. Hij had zijn camera en statief bij zich, en zou met de zelfontspanner een foto van hen beiden maken daar, bij de twee grafstenen.

Een dag vol gemiste kansen, dacht hij nu, ook al was de foto gelukt en was het wel goed geweest, een dag zo samen.

Als hij het over had kunnen doen, zou hij gevraagd hebben of het de pijn verzacht had - of juist niet - dat zijn ouders hem Lucas Johannes hadden laten dopen, naar de omgekomen broers.

Hij had kunnen vragen hoe zijn vader het beleefd had, lang geleden, het samen redden van dat jongetje uit zee.

En wat hij nog had willen zeggen, was dat hij blij was geweest met zijn eerste brommer.

Het was op een zaterdag. Lucas was zeventien. Hij was aan het sleutelen aan zijn bromfiets, een rode Tyfoon, in het schuurtje in de achtertuin.

Kort nadat hij zestien was geworden, was zijn vader meegegaan om de tweedehands brommer te kopen. En te betalen. Net als het dure suède jasje met franjes. Hij merkte wel dat zijn vader niet gelukkig was met zijn keuzes, maar daar had hij geen boodschap aan.

Hij had de demper uit de uitlaat verwijderd en was bezig met het terugplaatsen van de carburateur, die hij met veel moeite had uitgevijld. Hij hoopte de zeventig kilometer per uur te gaan halen. Zijn lange vette haren hingen voortdurend voor zijn ogen, het was een wonder dat ze nooit in brand gevlogen waren, met dat eeuwige shaggy in zijn linker mondhoek.

Hij startte de bromfiets. De knetterende herrie klonk hem als muziek in de oren.

De achterdeur ging open en zijn vader kwam met grote passen op hem af, greep hem vast, schudde hem door elkaar.
Lucas rukte zich los, woedend dat zijn feestje verpest werd.
Kom maar op, schreeuwde hij. Met gebalde vuisten stond hij voor hem. Zijn vader stond daar alleen maar. Lucas draaide zich om en zette de brommer uit. Hij trilde over heel zijn lichaam.
Een hand, die kort zijn linker bovenarm streelde. Hij keek opzij, zag de hand van zijn vader. Geen van beiden zei iets...
Lucas keek om en zag zijn vader met hangende schouders teruglopen naar de achterdeur en het huis weer in gaan.

Na zijn vaders overlijden had zijn moeder hem de briefkaarten gegeven, die hij in de laatste jaren van de oorlog geschreven had. Pas toen hij ze las, begon het tot hem door te dringen in wat voor wereld zijn vader had geleefd toen hij zelf jong was.
Enkele weken voor zijn achttiende verjaardag werd zijn geliefde Rotterdam platgebombardeerd en alles waar een jonge jongen van kon dromen, stortte in.
Bij de razzia van november 1944 werden hij en twee van zijn broers als dwangarbeider afgevoerd naar Duitsland.
Tegen het einde van de oorlog werden Duitse steden onophoudelijk gebombardeerd door de geallieerden.
De ochtend van 23 januari 1945 vluchtten de broers van Lucas' vader met hun lotgenoten de kelder in van een schoolgebouw, na het zoveelste luchtalarm. Lucas' vader was die dag op een andere plek in de stad te werk gesteld.
Dit soort kelders was niet bestand tegen bombardementen, de bunkers in de stad die dat wel waren, waren uitsluitend bestemd voor de Duitsers zelf.
Een voltreffer op de school maakte een einde aan het leven van alle drieëndertig dwangarbeiders in de kelder.
Lucas' vader nam deel aan het bergen van de lijken en groef zelf de verminkte lichamen van zijn beide broers op. Hij herkende ze aan de

knopen van hun jas.

Zes dagen later werden zij en de andere slachtoffers gezamenlijk begraven, in alle haast vanwege de voortdurende dreiging van nieuwe bombardementen.

Zijn vader wilde dat zijn broers naast elkaar zouden liggen, en zo gebeurde het.

De ene broer was een jaar ouder, de ander een jaar jonger dan hij. Zij waren niet alleen zijn broers, maar ook zijn beste vrienden geweest.

'In Jezus ontslapen', schreef hij over hen, op de briefkaart aan zijn ouders.

Pas na de bevrijding kwam hij te weten dat zij dit bericht en ook alle voorgaande kaarten ontvangen hadden. Zij hadden hem alle keren teruggeschreven, maar geen van hun brieven had hem bereikt.

In juni 1945 kwam zijn vader weer thuis, na eerst in het ziekenhuis te hebben gelegen, met typhus en difterie. Hij en de andere overlevenden zaten onder de luizen en hadden eruit gezien als witte levende lijken nadat zij door de bevrijders met grote wolken DDT waren bespoten.

Dwangarbeiders werden niet als helden binnengehaald, integendeel, ze werden als verraders gezien. Het zou nog jaren duren eer zij erkenning kregen als oorlogsslachtoffer. Wat moest zijn vader zich eenzaam gevoeld hebben, zonder zijn broers, zijn lotgenoten en getuigen.

Zou hij bij de vele aanvaringen met Lucas teruggedacht hebben aan zijn eigen situatie toen? Toen er geen luxe puberproblemen bestonden, toen er geen andere keus was dan overleven en je angst en verdriet de baas blijven?

Maar zijn vader sprak niet over de oorlog. En niet over zichzelf... nooit. Niet tegen hem in ieder geval. De briefkaarten waren de enige getuigen.